

Styrk Norges innsats mot ulovlig fiske og fiskerikriminalitet

TMTs innspill til utenriks- og forsvarskomiteen – statsbudsjettet 2027

- Kapittel 162, post 71 – Matsikkerhet, fisk og landbruk
- Kapittel 163, post 71 – Bærekraftige hav og tiltak mot marin forsøpling

Ulovlig fiske fratar land mat og arbeidsplasser og reduserer offentlige inntekter

Ulovlig fiske anslås å koste afrikanske land milliarder av dollar hvert år – 22–90 milliarder kroner årlig i Vest-Afrika alene. Det tapper landene for offentlige inntekter, undergraver lovlig næringsvirksomhet og arbeidsplasser, truer livsgrunnlaget i kystsamfunn og legger press på verdifulle fiskebestander.

Ulovlig fiske er også et spørsmål om styresett og sikkerhet. Fiskerikriminalitet er ofte knyttet til alvorlige brudd på arbeidstakerrettigheter, menneskehandel og andre former for grenseoverskridende organisert kriminalitet.

Ulovlig fiske berører derfor utvikling, matsikkerhet, bærekraftig havforvaltning og rettsstaten. Dette gjenspeiler den tverrsektorielle tilnærmingen i kapittel 8 i statsbudsjettet for 2027, som også bekrefter at Norges innsats mot internasjonal fiskerikriminalitet videreføres.

Norges innsats virker

Som kyst- og fiskerinasjon kjenner Norge verdien av fiskeriene som en nasjonal ressurs. Norges egen suksess bygger på forskning, sterke institusjoner, effektiv kontroll og samarbeid. I flere tiår har Norge brukt denne erfaringen til å støtte bedre fiskeriforvaltning i Afrika.

Norge har også en direkte interesse i at afrikanske fiskerier forvaltes godt. Deler av verdikjeden i norsk havbruk bruker marine råvarer fra bærekraftig fiske i Afrika. Dette understreker betydningen av bærekraftig og effektiv fiskeriforvaltning.

Denne investeringen gir resultater. Regjeringens eget budsjett for 2027 fremhever hvordan TMT har styrket bruken av fartøysdata og risikovurderinger i Vest-Afrika. TMTs norske verktøy for å analysere fartøysdata bidrar til dette arbeidet. FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC) har samtidig styrket myndighetenes kapasitet til å gjennomføre inspeksjoner, etterforske og bekjempe korrupsjon. Norsk støtte hjelper land med å styrke fiskerikontrollen, dele informasjon og samarbeide på tvers av landegrenser. Nå er tiden inne for å konsolidere og videreutvikle resultatene av denne langsiktige investeringen.

Regionalt samarbeid øker effekten av investeringen

Fortsatt investering i regionalt fiskerisamarbeid er strategisk viktig og gir merverdi til Norges bilaterale investeringer gjennom Hav for utvikling og Blue Justice.

Fiskebestander, fiskefartøy og fiskerikriminalitet krysser landegrenser. Mange av fiskeressursene som afrikanske økonomier, matsikkerhet og internasjonale forsyningskjeder er avhengige av, deles mellom land og kan ikke forvaltes effektivt av ett land alene. Regionalt samarbeid gjør det mulig for land å dele informasjon, vurdere risiko og handle sammen. Det gjør det vanskeligere for kriminelle aktører å utnytte hull mellom nasjonale jurisdiksjoner.

Norge har allerede bidratt til å bygge opp dette samarbeidet i Vest-Afrika. Videre støtte kan forankre denne kapasiteten i afrikanske regionale institusjoner og tilrettelegge for at afrikanske aktører tar økt ansvar og utvikler større kapasitet.

For Norge innebærer dette å knytte sterkere nasjonale institusjoner sammen gjennom regionalt samarbeid, øke effekten av de bilaterale investeringene og sikre verdien av den langsiktige støtten.

Statsbudsjettet for 2027 bekrefter at Norges innsats mot internasjonal fiskerikriminalitet videreføres, men gjør det ikke klart at Norges langsiktige investeringer mot ulovlig fiske og i regionalt fiskerisamarbeid vil fortsette. Uten slik kontinuitet risikerer vi å undergrave og svekke resultater som er bygget opp gjennom mange års norsk støtte.

Vår anmodning til komiteen

TMT ber derfor komiteen om å tydeliggjøre at Norge vil videreføre og styrke sin langsiktige innsats mot ulovlig fiske og tilknyttet fiskerikriminalitet i 2027, med klar vekt på afrikansk kapasitet og regionalt samarbeid.

Under kapittel 162, post 71 bør innsatsen mot ulovlig fiske fortsatt være en prioritet i Norges investeringer i matsikkerhet og bærekraftige fiskerier. Dette bør omfatte støtte til regionalt samarbeid som gir merverdi til Norges bilaterale investeringer i Afrika.

Under kapittel 163, post 71 bør Norges videre innsats mot internasjonal fiskerikriminalitet styrke nasjonal og regional kapasitet til å forebygge, avdekke og håndtere ulovlig fiske og tilknyttet fiskerikriminalitet.

Samlet gir disse prioriteringene praktisk innhold til den helhetlige politiske tilnærmingen beskrevet i kapittel 8 og forpliktelsen til å videreføre Norges innsats mot internasjonal fiskerikriminalitet. Samtidig styrker de afrikanske aktørers kapasitet til å beskytte og forvalte felles fiskeressurser på en bærekraftig måte.

Forslag til komitémerknad

Komiteen viser til betydningen av bærekraftig fiskeriforvaltning for matsikkerhet, økonomisk utvikling, offentlige inntekter og rettsstaten, og til de dokumenterte resultatene av norsk støtte til innsatsen mot ulovlig fiske.

Komiteen ber regjeringen videreføre og styrke Norges langsiktige innsats mot ulovlig fiske og tilknyttet fiskerikriminalitet, styrke afrikanske fiskerimyndigheter og regionale institusjoner og legge til rette for at land kan samarbeide på tvers av landegrenser om bærekraftig forvaltning og beskyttelse av felles fiskeressurser.